Ч. 277 (11.528). Львів, четвер 13. грудня 1928. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ЛЮҐАНО.

Львів, 12. грудня 1928.

Дня 10. грудня почалися офіціяльно наради Ради Ліґи Націй у преґарній швайцарській місцевости Люґано. Можливо, що Люґано стане такою замітною місцевістю в історії нових повоєнних відносин як Льокарно і Туарі, а можливо що не дійде до цього. На порядку нарад люґанської сесії є аж 40 справ, з того чотири відложили до слідуючої сесії вже на першому засіданні. Всі ті справи переважно дрібні та для широкого світа мало цікаві.

Під теперішню пору найважнішою політичною справою Европи є справа передтермінової евакуації Надренії та тісно звязана з нею справа німецьких репараційних зобовязань, які будуть розглядатися у Люґано, але поза Ліґою, при нагоді теперішньої сесії Ліґи. І тому то світ так дуже інтересується теперішньою сесією в Люґано.

Найважнішою точкою нарад Ліґи повинна̄б бути справа литовсько-польських взаємин. По останній сесії Ради Ліґи Націй Польща з Литвою знов до нічого не договорились. Ось і з уваги на таке чи інше вирішення тих двох справ, одної в Ліґі, другої поза нею, може Люґано стати в історії нових часів побіч Льокарна та Туарі.

Звичайно европейські дипльомати якось успішніше, як показала практика, радять у романтичних місцевостях, ніж у столицях навіть невтральних, в обговорюваних справах, держав. Можливо, що й тим разом романтична околиця і положення Люґано вплине більше примирююче на дипльоматів. Чи дійде там до остаточного полагодження обох названих, без сумніву дуже важних для европейської рівноваги, справ? В те можна дуже сумніватися. Але не можна не вірити, що в одній і в другій справі можуть зібрані дипльомати договоритись до чогось такого, що бодай на крок посуне вперід підготовчу акцію для остаточного полагодження тих справ.

Справа литовсько-польських взаємин є в такій стадії, що навіть польська преса не вірить в те, щоби на люґанській сесії її якнебудь посунули вперід на шляху до остаточної розвязки. Ще перед початком сесії вичитували ми в польській пресі погляди про те, що Рада Ліґи Націй і тим разом у Люґано обмежиться виключно до принняття якоїсь платонічної резолюції в роді тієї, яку принято на попередній сесії і тим переходово справа покищо вичерпається. Коли польська преса так підготовляла польську публичну опінію до теперішньої сесії Ліґи Націй та її становища у польсько-литовських відносинах, то це наглядний доказ, що Польща не буде дуже настоювати на іншому, рішучішому її полагодженні Ліґою. Чому воно так — важко сказати і то тим більше, коли зважити, що не так давно ставила Польща цю справу перед Ліґою незвичайно гостро і ставив її так не хто інший, а сам тодішній польський премієр марш. Пілсудський. Колиж нині Польща трактує її лагідніше, то знак, що на це вплинули якісь вищі рації впливових закордонних чинників. Багатомовний під тим оглядом є недавний побут секретаря Ліґи Націй Дрюмонда у Варшаві. А далі це знак, що з литовсько-польського напруження переходово не можна надіятись ніяких політичних ні тим більше мілітарних ускладнень та несподіванок.

Далеко інакше стоїть справа з евакуацією Надренії та зі звязаними з нею репараційними сплатами Німеччини. Штреземан приїхав до Люґано з цілим великим апаратом знавців і фахівців. З телеграфічних звідомлень довідуємося, що німецька делеґація складається аж з 31 осіб. Очевидно, що така скількість їх не призначена для Ліґи. Заразже по приїзді до Люґано мав Штреземан довшу конференцію з Бріяном. При відкритті сесії Бріян офіціяльно витав Штреземана, що явився знов на сесії по важкій недузі. З тих дрібних, на перший погляд, поміченъ можна всеж таки вносити, що справу Райнлянду і репарацій будуть трактувати в Люґано поважно. А понри те слід підкреслити, що вся вага дипльоматичної праці та всяких заходів біля цієї справи зосередить всю увагу дипльоматів не на сесії Ліґи, але саме на справі Надренії та репарацій. Засідання Ліґи будуть мати виключно формальний характер, щоби упозорувати нагоду, яку використовують до справ, що не входять у компетенцію Ліґи. Це теж одна з причин, чому польсько-литовська справа втратила там на своїй гостроті.

В справі передречинцевого опорожнення Надренії заістнували ще перед сесією в Люґано деякі поважні трудноші. Вони відносяться передовсім до висоти репараційних німецьких сплат, які досі ще не усталені. Для цеї справи мала повстати окрема комісія знавців, але її не зложено тому, що ріжно дивилися на її учасників і компетенцію Франція та Анґлія з одного боку і Німеччина з другого. Можливо, що в Люґано дійде в тому напрямі до деякого вирівнання суперечностей і в наслідку до створення такої комісії. Без докладного означення суми відшкодувань неможливо, особливо на думку Франції, опорожнити Надренію перед передбаченим речинцем, тобто перед 1935 р. До вирішення цієї справи прикладають державні мужі Франції і особливо Анґлії дуже велику вагу. Бо справа Надренії та репараційних сплат є тією барієрою, яка стоїть на перешкоді анґльо-німецькому і французько-німецькому зближенню та перекреслює особливо всі анґлійські протирадянські комбінації. Тепер Німеччина веде, як відомо, політику зближення до СРСР. Датується вона від ґенуенської конференції, в часі якої заключено німецько-большовицький договір у Рапалльо. Щоби відтягнути Німеччину від співпраці зі СРСР треба їй піти на уступки на Заході. Це знов не лежить в інтересах деяких відомих східних союзників Франції і вони намагаються впливати на Францію, щоби німцям не попускала. Вона вагається. Та треба надіятися, що скорше чи пізніше вона під впливом Анґлії таки піде на уступки, щоби Німеччину остаточно відірвати від СРСР. За те, а не за що інше, йдуть тепер торги в Люґано.

Вибори до краєвих і повітових самоуправ у Чехословаччині.

(Допис із Праги.)

Перед кільнома днями подали ми в окремій статті підсумки цих виборів. Нині містимо ще в цій справі оріґінальний допис із Чехословаччини, який є в дечому доповненням нашої статті. — Ред.

В неділю 2. грудня по цілій чехословацькій республиці відбулися вибори до земських (краєвих) та повітових самоуправ. Вибори викликали велике зацікавлення, бо ходило про перевірку, чи сучасна влада на чолі з аграрною партією зберегла за собою більшість в республиці, чи її може стратила, як це в аґітаційному запалі твердили опозиційні круги. Виборча боротьба прийняла цілком політичне забарвлення, хоча повітові й земські уряди менше всього покликані розвязувати політичні питання. Але партіям залежало на політичному престіжі, на виправданні тої чи іншої політичної лінії. І хоч ріжких змін у двох собі протилежних таборах — урядовому та опозиційному — вибори ні не принесли, то всеж таки вислідки виборів дають дещо до думання.

Перш за все слід ствердити, що урядова більшість, яка в парляменті визначувалася лише перевагою 6 мандатів, стратила. Опозиція одержала 3,452.723 голосів проти 3,239.810 голосів урядових партій, тобто перевага опозиції на 212.913 голосів; це значить, що дотеперішня урядова більшість у парляменті лише номінальна і колиб зробити розподіл мандатів після нового розподілу голосів, то опозиція в парляменті малаб більшість 10—12 мандатів. Тому й підняли галас опозиційні газети, що влада стратила довіря виборців.

Що торкається вислідів виборів для поодиноких партій, то справа виглядає так:

Найсильніша в республиці партія аґрарна зберегла своє першенство і навіть проти виборів до парляменту прибавила собі голосів, осягнувши 1,007.000 голосів (раніш 971.389). Цікаве те, що аґрарна партія прибавила собі голосів по містах (в містах вязалася з фашистами та власниками недвижимостей), а також на Словаччині і Закарпатті. В селах самої Чехії аґрарна партія має незначні страти. Катастрофальну поразку потерпіли комуністи, стративши в користь чеських соціял-демократів понад 100.000 голосів. Але вони всеж таки ще вдержали друге місце по скількости виборців. Для пояснення читачам слід зазначити, що комуністична партія в Чехословаччині одноцільна, тобто складається з чехів, словаків, німців, мадярів, жидів, українців, поляків і т. д. В той же час соціялдемократичні організації істнують після національностей окремо, собто чехословацька с.-д., німецька с.-д., закарпатська с.-д. і т. д. Коли загалом підрахувати всі соціял-демократичні голоси поодиноких національних організацій, то в Чехословаччині соц.-демократи здобули вругло 1,100 тисяч голосів, а комуністи 800.000. Комуністична преса признає поразку і потішає себе ріжними виглядами на майбутнє.

Третє місце займали досі чеські клерикали (народня партія), але внаслідок виборів мусіли це місце уступити соціял-демократам чеським з їх 729.000 голосами і четверте народнім чеським соціялістам з їх 709.350 голосами, таким робом чеська народня партія опинилася аж на 5-му місці, одержавши 605.000 гол. (проти 689.000 раніш одержаних). Побратими народньої партії — словацькі клерикали стратили ще більше, бо понад 150.000 виборців. Цікаво, що страти несуть протилежности: крайня червона і крайня права партії.

Перейдемо тепер до виборчих вислідів на Закарпатті. Це культурно найвідсталіша країна чехословацької республики є тереном для великих екзотичних явищ. Як країна анальфабетів, дає високий відсоток прихильників комунізму, але в останніх виборах комуністи стратили на Закарпатті найбільше з усіх партій. На першому місці йдуть аґрарники — 55.000 голосів, проти 37.000 при минулих виборах. Але тут треба дещо завважити. Аґрарна партія, користуючись тим, що урядовий апарат в її руках, не нехтує всілякими адміністративними заходами на свою користь. Ще задовго перед виборами в празькому парляменті викликала сензацію заява посла Грушовського про адміністративні кроки віцегубернатора Закарпаття Розсипала в справі виборів. Цей меткий ставленик аґрарної партії скликав до себе повітових начальників та нотарів і в справі виборів подав їм вказівки, щось як ґоґолівський „городничий" Сквозник-Дмухановський своїм підлеглим. Ефект виявився, бо аґрарникам голоси посипалися. Але нині навіть їх спільники в уряді, народня католицька партія словацька, робить їм закиди в підкупстві...

Які можуть бути наслідки переведених виборів для внутрішньої політики Чехословаччини, нині пророкувати важко. Урядові часописи проголосили, що у виборчих числах нема ріжких змін, отже й далі урядова політика піде по тому-ж напрямку, як дотепер. Зокрема приріст голосів на Закарпатті підбадьорив провідну аґрарну партію, бо це вибито є апробатою її.

Цікавим вислідом виборів є гостра кампанія проти міністра закордонних справ і довіреного президента Масарика д-ра Бенеша. Оповідають, що аґрарники приобіцяли фашистам ґенерала Гайди за поміч у виборах — так-би мовити — голову міністра Бенеша. І ось в коаліційних урядових часописах від дня виборів ведуться дійсно напади на особу д-ра Бенеша. Висновок цих газет один — Бенеш мусить піти до димісії. Орган д-ра Крамаржа навіть не зупиняється перед погрозами на адресу президента Масарика, добре знаючи, що він цілком підтримує політику Бенеша. Йдуть чутки навіть про розпуск парляменту.

З того видно, що та криза у чехословацькому внутрішньому житті, яку спричинив відхід від активної політики премієра-міністра Шверлі, єдиного державного мужа Чехословаччини, що міг примирити правих і лівих — ще не закінчилася. Два майже рівносильні табори стоять проти себе з закоченими рукавами. Треба сподіватися, що президент Масарик, як нераз уже дотепер, вчасними і доцільними заходами постарається утихомирити ту трохи загострену боротьбу партій, яка постала внаслідок виборчої горячки. Тим він збереже свою державу від потрясень, на які наждувають нині сусіди Чехословаччини

Борис Шілінг.

Свята 1. листопада.

Городенка.

Десятиліття 1. листопада 1918 р. відсвятковано в Городенці урочистим Богослуженням з проповідю та панахидою за полеглих борців. Місцеве громадянство подбало про те, щоб лишити тревалий памятник на спомин цих роковин, відслонюючи в церкві пропамятну таблицю в честь полеглих борців за Україну. Таблицю уфундувала читальня „Просвіти" на Котиківці. Всі наші читальні й інші установи помогли піти її слідом. — Переведено також при тій нагоді збірку на допомогу українським інвалідам, яка дала 108.90 зол. Крім того учительський збір і молодь української ґімназії зложила на туж ціль 40 зол.

На парляментарній арені.

З діяльности Українського Соймового Клюбу.

ПРОМОВИ.

В соймі йде тепер інтензивна праця в комісіях. Найважнішою і найбільше абсорбуючою є бюджетова комісія, в якій тепер розглядають бюджети поодиноких міністерств. Не маючи місця на те, щоби своєчасно і подрібно інформувати наших читачів про працю і виступи наших послів у комісіях і на соймових пасуваннях, ми всеж таки бодай побіжно згадаємо про найзамітніші виступи, що досі на сторінках нашого органу не були занотовані. І так в часі дискусії над податковими проєктами міністерства скарбу виголосив на пленумі сойму довшу промову **пос. Вислоцький**, в земельній комісії промовляв у справі зниження цін на дерево в державних лісах пос. **Гр. Тершаковець**, а в комісії земельних реформ пос. **о. Ганушевський**. Про виступи інших послів ми своєчасно згадували.

На останньому пленарному засіданні сойму виголосила довшу промову в часі дискусії над новелею до закону про кваліфікації учителів середніх шкіл **посолка Мілєна Рудницька**. Вона поставила поправку до арт. 5 давного закону, а саме, щоби по висловах „з іспитом вищих студій“ додати слова „країних і заграничних“. Метою поправки було те, щоби вищезгаданих обовязки учителів (що виконують їх бодай від грудня 1922 р.), які перед 1. січня 1923 р. здобули докторат або диплом покінчення вищих студій за кордоном, зрівняти з іншими учителями, тобто з такими, що мають краєві дипльоми. Мотивом до такої поправки було ось що: В законі і в першій новелі до нього увагляднилася тенденція для облекшування здобування кваліфікацій учителям польської народности при рівночаснім утрудненні осягання таких же кваліфікацій для учителів непольської народности. В тодішній соймовій дискусії репрезентант соймової більшости виразно аргументував: „полекші потребують тільки поляки, бо інші народности мали підтримку заборчих урядів“. Одначе українське населення тієї підтримки напевно не мало. В Польщі є тепер 12 польських вищих шкіл, а національні меншости не мають ні одної. Вправді українська молодь може нині у мінімальних розмірах заспокоювати свої потреби в польських університетах, але у безпосередньо повоєнних літах тієї змоги не було, бо вона мала замкнені брами до польських університетів. Були це часи масової еміграції української молоді за кордони Польщі. Та молодь переслідувана тоді владою за участь у національній боротьбі мусіла виїзджати за границю на студії. І саме до цеї молоді та її дипльомів відноситься ця поправка. Не нарушує вона в нічім закону про нострифікацію. Мова про учителів, що тоді були в державній польській службі. Якщо увагляднюється абсольвентів вільного університету то річю елєментарної справедливости є признати кваліфікації тим, що покінчили заграничні університети з високим науковим рівнем. Звертаю також увагу на те, що давний 5. артик. суперечить 6. арт., який передбачує що міністер може признати кваліфікованими таких учителів, які покінчили краєві або заграничні дворічні курси. Отже такі були би в кориснішому положенні ніж учителі, що мають закордонні докторати.

При голосуванні внесення пос. Рудницької на обговорену поправку перепало.

Внесення Українського Клюбу від 30. листопада по 5. грудня 1928 р.

40) 5. XII. В справі додаткової реєстрації й заосмотрення воєнних інвалідів б. австрійської і російської армій та їх родин, а також родин по поляглих і умерших чи загинувших без власної вини, котрих смерть зглядно загинення остає в причиновому звязку з військовою службою. 41) 30. XI. В справі зарахування часу за українсько-польську війну до емеритури і упосаження державним урядовцям й учителям, які без власної вини не повнили в тому часі служби. 42) 5. XII. В справі систематичних конфіскат періодичної української преси і відозв українських культурних інституцій адміністраційними органами. 43) 5. XII. В справі видання розпорядження до арт. 210 водного закону з дня 19. IX. 1922 р. (Д. У. Р. П. ч. 102, поз. 936). 44) 5. XII. В справі зміни уступу 2 арт. 210 і також уступу 3. арт. 224 водного закону з дня 19. IX. 1922 р.

Інтерпеляції Українського Клюбу, внесені від 30. листопада по 5. грудня 1928 р.

141) Дня 30. XI.: В справі самоволі комісара повітової поліції з Перемишлян підчас віча в Чемиринцях і т. д. 142) В справі безправного поступовання Львівської Шк. Кураторії в с. Залипє, рогатинського повіту. 143) В справі конфіскати „Діла“ дня 8. XI. 1928 р. ч. 250, Передова стаття „Наша відповідь“. 144) В справі неправного розвязання читальні „Просвіти“ в Якимчицях і Кліцку, пов. Рудки в Комарні. 145) В справі непошанування молитви в українській мові. 146) В справі утруднень з боку Старости в Турці до відбуття посольських справоздань. 147) В справі летучки виданої Комітетом польської академічної молоді у Львові та в справі бойкоту крамниць кооператив „Маслосоюз“. 148) В справі укарання староством в Тернополі членів українського гімнаст. Т-ва „Сокіл“ в Тернополі за ношення сокільських шапок і членів українського гімнаст. Т-ва „Сокіл“ в Ігровиці, терноп. повіту за мниму зневагу польського національного свята. 149) В справі конфіскати сокільських шапок членів українського гімн. Т-ва „Сокіл“ в Ігровиці терноп. пов. постерунковим з Ігровиці. 150) Дня 5. XII.: В справі безправного розвязання громадської репрезентації в Негрибці, пов. Перемишль. 151) В справі безправної польонізації народньої школи в Жогатині і поступовання управительки цеї школи Кат. Собкової. 152) В справі безправного побиття учителем народньої школи Францішком Єзуїтом з Коросна пов. перемишлянського, воєв. тернопільського, ученика цеїж школи Прапака. 153) В справі надужиття власти комісарем поліції в Рогатині п. Глийца, воєв. Станиславів. 154) В справі безправного поступовання і нараження на матеріяльні страти Української Повітової Каси в Рогатині. 155) В справі реактивування евіденції катастру грунтового податку в Угнові. 156) В справі занедбання народньої школи в Безейові, пов. Сокаль. 157) В справі надужиття службового коменданта держ. поліції в Жвиткові, пов. Сокаль. 158) В справі винагородження властителів за вивласнення грунту під залізничий тор Кристинопіль-Львів в/к Сапіжанка. 159) В справі безправних і самовільних заряджень „довудцув одділуф К. О. П.“ в пограничних місцевостях повіту Копичинці, воєв. Тернопіль. 160) В справі несправедливого виміру грунтового податку в громаді Гаї Старобрідські, пов. Броди, воєв. Тернопіль. 161) В справі несправедливого виміру доходового податку горожанам української народности Оціночною Комісією з Турці.

За поправу положення журналістичного стану.

Перед ухваленням закону про правне становище ґазетних робітників.

В найближчих тижнях радитиме сойм над законом, що має унормувати правне положення журналістичного стану в цілій Польщі. Проект такого закону виробив сам уряд в порозумінні з синдикатом польських журналістів у Варшаві. Тому, що цей проект повинен зацікавити й українські круги, а зокрема наших робітників пера, наведемо найважніші його постанови.

В першому розділі проектованого закону подана дефініція денника і денникаря, по якій денником є та газета, що виходить найменше шість разів у тижні. Денникарем у розумінні цього закону є той журналіст, що постійно і професійно працює в щоденнику або в газеті, яка має характер щоденника і виходить принайменше двічи в тижні. На нараді представників усієї львівської щоденної преси (9. ц. м.) всі учасники були згідні в тому, що денникарем у розумінні цього закону має бути також той журналіст, що постійно і професійно працює в тижневику, оскільки він має тільки це заняття і воно є головним джерелом його удержання. Під поняття денникаря повинні підпасти також співробітники пресових агенцій.

В другому розділі вичислені ріжні категорії денникарів, а саме: нач. редактор, редактори окремих відділів, члени редакції і кореспонденти замісцеві й закордонні. Права й назву денникаря дістає журналіст після 2-літньої постійної, професійно виконуваної практики як аплікант.

Дуже важну справу нормує законопроект у розділі „Леґітимації“. А саме: після ухвалення цього закону денникарську леґітимацію видаватиме не редакція, а цей професійний союз (синдикат) денникарів, до якого дотичний журналіст належить. Леґітимацію таку потверджує адміністраційна влада І. інстанції в місці виходу денника. Видавати денникарські леґітимації могтимуть тільки такі професійні союзи (синдикати) денникарів, які мають у своїх статутах застереження, що чле-

М. ВОЗНЯК.

З романічних епізодів Панька Куліша.

I.

Наша ширша публика хіба знайома з літературними романами Панька Куліша, бодай з його „Чорною Радою“, головно завдяки школі, а не з його особистими романами чи хочби тільки романічними епізодами. В новіших часах опубліковано багато студій і велику масу нового матеріялу про Куліша, а з нього ширшу публику можуть зацікавити в першій мірі інтимні історії цього члена української трійці великих. Завдяки одному з найкращих дослідників нашої літератури серед київського гуртка літературознавців Олександрові Дорошкевичеві, авторові низки гарних підручників із обсягу історії української літератури й ще довшої низки цінних наукових розвідок і дослідів, став нам відомий урваний роман Куліша з Олександрою Милорадовичівною*).

Дорошкевич надрукував листи Куліша до Милорадовичівної й подав перед ними статтю, що її починає словами, що й на львівському ґрунті мають своє повне приложення. Ось початкові слова статті Дорошкевича: „Ми ще й досі не знаємо найвидатніших культурних діячів наших поза повними збірками їхніх творів: їхня особиста вдача, їхні симпатії й нахили, дрібнички з їхнього щоденного життя — все це для нас невідоме, приховане. Деякі з наших критиків ладні взагалі з погордою минути ці питання: хто-ж, мовляв, має право „перемивати брудну білизну“ письменника? Дехто з родичів і спадкоємців, що себе щиро вважають за єдиних „законних“ вартівників колишньої культурної традиції, вороже ставляться до всякої спроби відтулити запону з обличча письменника і зовсім не визнають нашого права дати нове трактування вже канонізованим фактам і подіям. Чи не ознака це певної провінціональщини, гуртківщини в минулій історії нашої одвічної вузькости, від якої стільки витерпіли наші найкращі люди: Шевченко, Франко, Драгоманов?

„І от наші письменники, як певні індивідуальності, як живі люди з їхніми примхами, настроями, коханням і ревнощами, десь мирно опочивають на дні родинних архівів або в думках своїх родичів і знайомих. Час надійшов рішуче знищити цю традицію, це непотрібне побоювання громадського світла. Ми мусимо подати наших письменників і культурних діячів не тільки в повних збірках творів, але й в інтимних документах: в памяті і свідомості нащадків вони повинні стати такими, якими вони були в житті“.

Держачися такого цілком слушного погляду, Дорошкевич опублікував невеличку збірку листів Куліша до Олександри Милорадовичівни, справедливо запримічуючи, що „як чарівний роман, як прекрасну поему минулого перегорне читач ці сторінки, що так хвилювали двох кореспондентів сімдесять років тому“. Всіх листів Куліша 17, найдавніший із 4. вересня 1856 р., а найпізніший із 15. листопада 1860 р.

Роман завязався в тій частині Прилуччини, що її з захопленням згадував Шевченко в повісті „Музикант“. Далеко, 30 верстов від Прилуки є невеличке село Калюжинці, в надзвичайно гарній, мальовничій місцевості. Згадане село майже зливається з знаменитими Сокиринцями, родинним маєтком Галаганів і колишнім осередком українофільського лівобічного панства. В сусідстві свояків Галаганів, у Калюжинцях, жив дрібний дідич Григорій Милорадович, що з його двома доньками, Олександрою й Марією, познайомився влітку 1856 р. Куліш. Старша грала чудово на роялі, зокрема по мистецьки виконуючи Шопена. Від неї відбивала ініціятивою й енергією молодша її сестра Олександра, що перейняла від матері чудові вокальні здібності й рідким своєю красою та силою драматичним сопрано виконувала з великим захопленням численні українські пісні. Згідно з свідоцтвом Марка Лукича Кропивницького, маючи вже 55—56 років життя, „українські пісні вона співала знаменито“. Як ставна й граціозна красуня зробила девятнацятилітня Олександра й піснями й своєю життєрадісною вдачею й добротою й сердечністю сильне враження на жонатого тридцятьпятьлітнього вже широковідомого письменника Куліша. Про своє нове знайомство писав ось що Куліш 29. серпня 1856 р. до своєї дружини: „У Тарновських прожив я, вернувшись із Сокиринець, днів зо два. Приїхали туди дві панночки Милорадовичівни, которих застав я в Сокиринцях. Гарні паночки! Знають рідну мову і співають рідних пісень. Познакомився я з ними добре і здається, надовго, бо душі щирі й простії. Старша обіцяла положить на ноти всі пісні, які знає; а музикантка вона дуже добра“.

Пісні Олександри згадуються вже на початку першого листу Куліша з 4. вересня до неї. „За Ваші пісні инший чоловік оддав би може й душу“, писав Куліш, посилаючи два романи Вальтера Скотта й комедії Мольєра й обіцюючи з Києва прислати дещо, а з Московської землі знову дещо. „Прошу-ж Вас, ясная панно,— кінчив Куліш свій листок — приймить од мене сі подарунки, як пучок квіток левадніх; бо далебі не маю в себе такої дорогої вещи, котору смів би я рівноважить із Вашими піснями“.

(Продолження буде.)

*) **Ол. Дорошкевич.** Куліш і Милорадовичівна. Листи. Київ, 1927. Видавництво „Слово“.

вом союзу може бути тільки журналіст, який підлягає приписам нинішнього розпорядку. Денникарська легітимація є документом публичним і даватиме її власникові ріжні управнення та зрозумілі улекшення у виконуванні професійних обовязків. Є надія, що ця легітимація управнюватиме також до залізничних знижок.

В дальших розділах говориться про представництво денникарів, занятих в редакціях поодиноких газет. Таким представництвом супроти видавця і нач. редактора є вибрана всіми членами дотичної редакції редакційна делеґація (аґл. редакційний делеґат). Така ред. делеґація є речником матеріяльних інтересів і професійних прав усіх своїх товаришів праці.

В окремих постановах законопроєкту сказано, що до підтримки й оборони профес. інтересів журналістів є покликані профес. союзи (синдикати), які по думці ст. 11. декрету з дня 8. лютого 1919 р. можуть лучитися в більші союзи (союз синдикатів). Нач. редактор кожного денника має подати до відома союзу (синдикату) виказ усіх денникарів та денникарських аплікантів, що працюють в редагованій ним газеті.

В інших постановах нормується заключення умови на працю між денникарем і видавництвом або редакцією, платні газетних робітників, час праці в редакції, відпустки, причини відмови праці, розвязання умови на працю, відступлення від умови і т. п. При кінці подані в законопроєкті постанови окончні.

З наведених тут головних постанов законопроєкту про правне положення журналістичного стану бачимо, наскільки важні ці постанови і для українських журналістів. Якнебудь цей проєкт виявляє поважні хиби й недостачі (він побудований на законі про працю друк. складачів), ним повинні зацікавитися також українські робітники пера. В цій справі виділ „Т-ва журналістів і письменників ім. Франка" повинен скликати представників усіх українських газет на нараду вже в найкоротшому часі.

Спішіться з висилкою членських вкладок до Т-ва „Просвіта". Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювилейному році його членом.

На рідношкільні теми.

Як створити постійну матеріяльну базу для „Рідної Школи"?

(Докінчення.)

При тім треба буде запровадити таке правило, що до сільського Кружка мусить належати всі інтелігенти-українці та взагалі всякий український елемент, що довше задержується в даній місцевости та платити відповідні до маєткового стану (себто 1 проц. від приходів) вкладки. Всякі навіть випадкові пожертвування повинні передаватись сільським Кружкам тої місцевости, де живе дотичний жертводавець. Це матиме ту вигоду, що кожна місцевість буде докладно знати розміри жертвенности всього свого населення, а з другого боку буде контролю для тих „патріотів на губу", що не люблять жертвувати, а коли притиснути їх до стіни, викручуються, що „висилають свій податок просто до Львова". До Кружків повинні належати також і правні особи даної місцевости, як споживчі кооперативи, молочарські спілки і т. д. та платити також 1 проц. із своїх брутто доходів.

Збірки в натурі та ще у формі яєць дуже легко на селі переводити. У наших селян яйце не має якоїсь вартости, щоби селянин над ним трясся. Можна з певністю твердити, що заможніші селяни будуть самі зовсім добровільно давати більше, як одно яйце на місяць і то ще тим більше, що всі їх жертви будуть точно записуватися і їм буде приємно в кінці року показати всім, скільки то вони річно вложили на „Р. Школу".

Можна буде також завести такий звичай в деяких Кружках, щоби всі члени, або лише якась частина їх записували на Р. Школу, скажемо, одну курку (цю думку підносив ще минулого року інж. Охрим), себто, щоби всі яйця від тої курки стали власністю Кружка. В кожному випадкові не можна на членів дуже натискати в тому напрямі, щоби вони давали більше над норму, бо на загал наше селянство бідне та перетяжене всякими драчками і не могло би викликати нехіть до Кружка. Тут мова головно про масовість. Нехай дають мало, але всі.

При цьому мусимо звернути увагу, що для скріплювання організації й діяльности Кружків треба буде постійно вести серед них культурно-освідомлюючу працю. Без того ті Кружки могли би дуже скоро підупасти тай занидіти.

В тих місцевостях, де істнуватимуть школи, чи курси Р. Школи, там населення матиме наочний доказ доцільности істнування Кружків.

Там, де таких шкіл чи курсів ще нема, мусять прийти з допомогою Рідній Школі наші кооперативні організації, „Просвіта" та „Сільський Господар". Поміч кооперації малаб проявитися в тому, що ревізори-інструктори Повітових Союзів Кооператив та Ревізійного Союзу при переводжуванні ревізій та люстрацій кооператив посвятилиб при тій нагоді трошки часу та праці в Кружку Р. Ш., а саме: сконтролювалиб рахунки, подалиб деякі інформації, а в разі конечної потреби — скликалиб та перевели Загальні Збори Кружка. Очевидно ці інструктори-ревізори мусіли б бути членами Р. Школи, добре ознайомленими з її будовою й напрямними та ділалиб в порозумінні з Повітовими Кружками Р. Ш.

Можна сміло надіятись, що з часом сама Р. Ш. матиме спромогу обслуговувати свої Кружки своїми власними інструкторами-люстраторами.

Які мінімальні матеріяльні засоби може нам дати такий спосіб організації збірок? Будемо рахувати лише яйця. На підставі польської статистики в самих тільки східно-галицьких воєвідствах, не рахуючи польських повітів з львівського воєвідства, є 767.881 самостійних селянських господарств. Відчислім від тої суми 15 проц. на не-українські господарства, то в Східній Галичині українських господарств буде 652.657. Припускаючи, що кожне господарство дасть одно яйце на місяць, а на рік 12 штук, то одержимо річну суму: 652.657×12=7.831.884 яєць. Нехай пересічна ціна яйця буде 13 грошів, тоді самі яйця дадуть Р. Школі 1,018.144 зол. Очевидно, що суму можна досягнути тільки в результаті плянової інтензивної праці. Мимо того, що в практиці не всі господарства будуть давати оці вкладки, а крім того прийдеться витрачати якусь суму на переведення тих збірок, наведений вище міліон можна сміло вважати за мінімум, бо заможніші та свідоміші селяни даватимуть більше, як одно яйце в місяць, а деякі з них запишуть на Кружок навіть курку, що дасть річно біля 60 яєць на члена.

Тільки таким способом можна створити сталий бюджет Р. Школи. Це матиме ту вигоду, що перепроваджування збірок не буде залежати від настрою властей, а крім того така постановка справи матиме кольосальне виховуюче значіння для мас.

Як практично зачати цю працю? Нехай Головна Управа Р. Школи заініціює спільну нараду з представниками централь „Просвіти", „Сільського Господаря" та Ревізійного Союзу Кооператив. На них сходинах обміркується плян вище згаданої акції. Прийшовши до якихсь конкретних рішень, кожна з тих централь дасть відповідні директиви своїм підлеглим організаціям на місцях. Тоді Повітові Кружки Р. Ш. (де їх нема — мусять утворитися) за допомогою зазначених установ поведуть акцію в напрямі добуття відповідних фондів та розподілення лекторських сил для пропаганди ідеї Р. Школи та організації сільських Кружків Р. Ш. в повіті.

Найкраще розпочати працю в тих повітах, де є найлекше цю акцію перевести а потім постепенно посуватися і до найбільш віддалених закутків.

Після листопадових подій богато в нас почалося говорити про потребу консолідації наших суспільних сил та координації праці. Щоби ні всі порини не закінчилися, як це вже нераз бувало, на виписанні „великих слів великої сили", на грімкій відозві до 40-міліонового народу (з сотнями підписів), то краще бути скромнішими й більше діловитими та почати оцю правдиву консолідацію на цей раз в ділі. Виконаймо це велике, пекуче завдання, до якого кличе нас Р. Школа! Забезпечім нашому молодому поколінню потрібну освіту й виховання і це буде першим головним доказом нашої щирої волі до консолідації та виявом здатности й охоти до творення твердих підстав для кращої будучини українського народу!

Інж. І. Лучишин.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ.

В селі Кошелеві, пов. Жовква переводила поліція цілий день в понеділок ц. є 10. грудня 1928 р. ревізію у селах і кооперативі. Шукали за зброєю. Опісля арештували пятьох молодих селян: 1) Володимира Гришка, 2) Івана Гринька, 3) Максима Палюха, 4) Омелька Хомика, 5) Михайла Рубля, крамаря кооперативи. Арештованих забрала поліція на постерунок до Куликова. Крамаря питала поліція, яку політику провадить у селі.

Ріжні вісти.

РАДА ЛІГИ НАЦІЙ

Інтервенція Ліги Націй в справі війни.

Дня 11. грудня у Бріяна, як предсідника Ради, зголосилися представники Чіле, Венезуелі й Уруґваю та просили його, щоби Рада Ліги інтервеніювала в Параґваю й Болівії в справі мира. Справу обговорюватимуть на засіданні дня 12. грудня. Бріян вислав уже телеграми до урядів Болівії та Параґваю, в яких висловлює сподівання, що інцидент не потягне за собою поважніших наслідків і що два уряди, які зобовязалися святочно звіряти до мирної полагоди евент. конфліктів, поступлять згідно зі своїми міжнародними зобовязаннями.

Франц.-італ. зближення?

Сподіються, що наслідком розмови Бріяна з Ґрандієм може дійти до заключення фр.-італ. пакту приязни.

Румунський мін. Тітулеску конферував із італ. підсекретарем Ґрандієм.

Вальдемарас у Люґано.

Дня 11. грудня приїхав до Люґано Вальдемарас.

БЕЗНАДІЙНИЙ СТАН ЗДОРОВЛЯ АНҐЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

Дня 11. грудня до Льондону вернув кн. Валії. Урядова радіотелеграма повідомляє, що в стані здоровля короля Юрія наступило нечайно погіршення. Інфекція поширилася з легенів на інші части організму та поважно загрожує серцеві.

РОЗПРАВА ПРОТИ ВБИЙНИКА ЛІЗАРЕВА.

Дня 17. грудня починається в Варшаві перед окр. карним судом розправа проти Юр. Войцеховського, обвинуваченого в убивстві більшовицького радника Лізарева. На розправу прийдуть представники більших більшовицьких часописів.

НАСЛІДКИ БЕРЛІНСЬКОЇ „БОМБИ".

Берлінського кореспондента „Експреса" та „Курера Червоного" Маєра ці видавництва відкликали з його становища в звязи з „бомбою" в Берліні.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

Між Шманьківцями та Заліссям (Чортків) вискочило зі шин 9 вагонів. Машиніст легко ранений. Катастрофа сталася наслідком зовсім звичайних порогів.

АСЕКУР. АҐЕНТ ДЕФРАВДАНТ.

Аґент Повш. Закладу Убезпечень Вл. у Мостиськах Стан. Чурило украв асекураційну складку 6 тис. зол. і втік.

ПРОПАВ ПОЛІЦАЙ ІЗ ДОКУМЕНТАМИ.

Арештування в Чехословаччині.

Ще 1. грудня вийшов із 1. постерунку при вул. Яблоновських поліцай Ян Плоцєньчак. Він дістав був платню та мав зі собою ріжні документи, які треба було полагодити. Щойно дня 10. грудня арештувала Плоцєньчака чеська жандармерія на території Чехословаччини в місцевости Угліца. Він був у поліційному однострої з якоюсь жінкою, що подавалася за його жінку. Пов. команду в Сяноці повідомили, що чеські власти, які арештували поліцая за нелегальне переступлення кордону, на днях віддставлять його польським властям. Його віддставлять до Львова і тоді відома буде причина його втечі.

В 60-ліття „Просвіти".

Академія Філії „Просвіти" у Львові.

Святочна Академія, якою львівська Філія „Просвіти" ім. Т. Шевченка відсвяткувала дня 9. грудня ц. р. 60-ліття „Просвіти", зібрала дуже численне львівське громадянство, що виповнило по береги велику салю Народнього Дому. Побіч звідомих громадян з усіх львівських передмість бачили ми також найчільніших представників нашого культурно-освітнього світу.

Промова голови „Просвіти" сен. М. Галущинського, прекрасна і глибока змістом, а до того виголошена з вервою, електризувала публику і полишила в памяти слухачів тривкий слід.

Миле враження зробив виступ невеличкого, але добре зіспіваного хору читальні „Просвіти" з Левандівки під орудою проф. В. Манька. Незвичайно великий успіх мав хор ради. Кучинського, що співав „Вулицю" Лисенка, а надпрограмово і вязанку народніх пісень. Ця точка виповнила програму, що виникла через те, що в останній хвилі д-р Недільська відмовилася виступити з хором „Сурма" з тої причини, що значна частина його хористів не явилася вчас.

П-на Н. Юрчинська виявила у своїй гарно відданій рецитації „В храмі св. Юра" Б. Лепкого якнайкращі задатки на першорядну рецитаторку, тому повинна виступати частіше.

Свято закінчено відспіванням обома хорами „Учітеся" в талановитій композиції п-і Ст. Туркевич-Лісовської.

По широкому світі.

За тиждень безробіття зросло в Анґлії на 31.000 нових осіб.

Бувший грецький премієр Міхалокопульос призначений македонським ґубернатором.

Бюджет СРСР призначує на 1928-9 рік 3,100.000 рублів на фонд преси.

У Колюмбії повстання. Страйкарі під впливом комуністичної пропаганди заняли міста Санта-Марта, Чієнета, Севілля і Аракучоа. У стейті Маґдалини ждуть проголошення „воєнного стану".

Французько-китайський торговельний договір дає великі привілеї обом сторонам; французьким урядом він ще не затверджений.

Французький уряд вислав анґлійському пропозицію проєкту як відповісти на німецьку ноту щодо утворення комітету знавців у справі воєнних відшкодувань Німеччини.

Здоровля анґлійського короля покращало.

Мадярський уряд спростовує вістки, що веде переговори в Женеві в справі позички.

Кулідж „на відходнім" поставив ще внесок, щоби доповнити бюджет на кошти двох великих підводних лодок.

Австрійські та італійські почтові страйкують далі; мішки з листами ждуть на ріжних стаціях.

НОВИНКИ

— **Хто має вільну кімнату** з наших заможніших громадян, зробить добре діло відступивши її на два місяці декому з акторів нашого театру, що не може найти захисту. Незвичайно скромна платня наших артистів не дозволяє їм наймати собі кімнати по тих ненормально високих цінах, які платять нині у Львові. Зголошення приймає Кооператива Український Театр, Руська 18, І. п.

— **„Арештування урядниці Дністра".** Під таким заголовком приніс краківський „Іл. Курєр Цодз." сенсацію грубим друком „у звязку з замахом на радянський консулят у Львові". Правдою з цієї новини є тільки те, що сестру арештованого товариша Вол. Чоловського, Марію, урядничку „Дністра" переслухали на поліції і негайно її випустили, з відки зрусу в її хаті найшли одеський примірник „Сурми".

— **Альохін у Львові.** Перебудована саля в готелі Жоржа перемінилась позавчора в шаховий майдан. 30 шахівниць розкладених на 30 столах змагалось від 5-ої пополудні до 1-ої по півночі з шаховим мистцем Альохіном, який у переїзді через Львів хотів показати львівським шахістам віддаль, що їх ділить від світових шахових мистців. Альохін грав одночасно 30 партій, з чого дві „на сліпо", переходячи без зупинки від стола до стола, щоби „подтягнути". З 30 партій, в яких брали участь і збірні сили, Альохін виграв 20, програв 5, а з 5-ти вийшов „розіграними". Між шахістами, що гордіє на „розіграну" є також наш студент п. Зенон Туркевич.

— **Епідемія красухи (дифтериту) у Львові.** Міський відділ здоровля стверджує поважний зріст захворувань на красуху серед дітвори. Все таки цей зріст не має ще характеру грізної епідемії як у деяких минулих роках. Родичам слід пригадати, що дуже добрим середником охорони проти цієї недуги є щіплення. На випадок перших проявів болю горла слід покликати лікаря.

— **Бандитизм.** У рашівськім повіті поліція відкрила сліди бандитської ватаги, що впротязі місяця напала на кілька домів і кількох прохожих, полишивши за собою кілька трупів. Бандити всі молоді сільські парубки: 22-літній Хохрик, 28-літній Курош, 25-літній Рибка, всі з рашівського повіту. Коли поліція окружила їх, Хохрик побачивши себе в пастці, застрілився, Курош і Рибка втекли, але цей останній сам зголосився до слідчого судді в Рашеві.

— **Спішіть на курс алькогольогії,** який уже розпочався 10. грудня ц. р. і потреває аж до 20. ц. м. Виклади відбуваються кожного дня від 6—8 год. вечером у салі III. гімн. при вул. Баторія ч. 5. Програма викладів дуже різноманітна й обіймає різні прояви життя алькоголіка. Викладають професори університету; вступ вільний. По скінченні курсу його учасники дістануть даром цікавий підручник алькогольогії і помічні середники до викладів, як графікони й ін. Використайте нагоду і спішіть на курс!

— **Український часопис у Китаю.** З днем 1. жовтня 1928 р. став виходити в місті Харбіні, в Китаю, український тижневик „Далекий Схід". Як видно з редакційної заяви, тижневик цей буде понадпартійний, присвячений інформаційним, національним і культурним справам українців у Китаю. Адреса часопису є: **„The Far East". 14 Sulverny Prospect. Harbin, China.**

— **Українці на Камчатці.** На Камчатці українці творять 15 відсотків цілого населення. Живуть у місті Петропавловську і по селах. У чисто українському селі Запорожська Посада є українська школа, український театр і хор. Живуть вони з ловлі дичини і риб.

— **Ріжні вістки.** Болгарське офіціяльне агентство заперечує подорож царя Бориса на чужину і його намірені заручини. — Віденський „Культурбунд" запросив відомого франц. посла, кількакратного міністра і письменника Де Мозі, який виголосить відчит про значіння франц. революції в історії культури. — Буревій на Филипінах наробив шкід на 25 міл. дол.; папа Пій IX. жертвував на бідне населення Филипин 100.000 лір. — У москов. місті Невелі відкрили потайну „духовну семинарію" для рабінів і обрізників, де вчилось зі 100 осіб. Всі вони відповідатимуть перед судом. — В Америці в стейті Массачузетс, місті Кембрідж померла в 78 році найстарша донька славного поета Льонгфельо. — Форд дістав у Константинополі концесію на вибудування авто-вих фабрик. — Празька міська рада рішила вибудувати спортовий майдан на 60.000 глядачів.

— **Дешеві залізниці.** На всіх залізничих стаціях у Франції повисились тепер афіші з осторогою, що кожний пасажир переловлений у поїзді без білету буде приневолений зізнати на письмі про причину, чому не має білету і судово відповідати за це. Звідки такий суворий наказ? За останніх 13 місяців контрольори відкрили 86.000 пасажирів, що їхали або „зайцем" або з білетом 3-ої класи сідали в 2-гу клясу. Ця дешева їзда була головно поширена в дітей, підчас прогульок. Тепер управа державних залізниць „має вже досить" такої їзди.

— **Сміливий учений.** Відомий англійський історик, письменник і археольог сер Уілям Мітчель Рамзей, скінчивши 77 літ, оженився вдруге. Його перша жінка померла минулого року. Теперішня його жінка Філіс Сорутуд має 35 літ. Він саме вернувся з наукової експедиції по Малій Азії, де крім ріжних археольогічних знахідок, найшов також жінку. Можна було сподіватись, що вона матиме поважніший вік.

— **Успіхи посолки.** Англійська посолка леді Астор зробила своїм товаришам несподіванку. Промовою? Ні, чимсь більше жіночим. Вона прийшла на засідання парляменту в сильно червоній суккі та червонім капелюсі, з тонким шнуром перел довкола відкритої шиї. Саме тоді посол робітничої партії Ленсбері мотивував оден внесок. Його промову перебили оклики сміху і жарти послів, що звернули увагу на появу нової особи. Леді Астор сіла на своє місце, на крайній правій лавці. Ленсбері не мав уже змоги закінчити своєї промови і вклонившись перед посолкою гукнув: „Витаю вас як новобранця робітничої партії". До цього часу леді Астор приходила до парляменту завсіди в чорних сукнях.

— **Премія Гонкурів.** Що року ті, що стежать за французькою літературою, ждуть нетерпляче на грудень, коли неофіціяльна літературна академія „Академія Гонкурів" заснована братами-письменниками, проголосить свою нагороду за найкращий твір. Кілька тисяч франків нагороди є нічим у порівнанні з книгарським успіхом книжки, який приходить для нагородженого письменника. З 10 членів згаданої Академії трьох було неприсутних цього року на засіданні жюрі: Леон Доде все ще сидить у Бельгії, Куртелін недужий (каліка), а Декав давно посварився зі своїми товаришами. 6 голосами проти одного нагороду признали Константинові Веєру за його повість „Чоловік у роздумі над минулим". Веєр має 45 літ. У молодости виїхав до Америки, де прожив 12 літ; там став фармером і багачем: у 1914 р. мав стада биків і 80.000 дол. У день проголошення війни кинув усе і поїхав на фронт. У 1917 р. над його головою розірвалась шрапнеля і він дістав 53 рани. Як інвалід він вступив добровільно до танка і там працював усю війну. У 1920 р. бувший багатир лишився з військовою медалею, орденом почесної легії, досмертним каліцтвом і нуждою. Щоби не вмерти з голоду, він став журналістом. Він видав 6 книжок: оповідання та повісти про війну та Канаду. Згадана нагороджена, остання.

Театри.

„Кооператива Український Театр" під дир. О. Стадника.

Четвер 13-го, г. 7·30 веч. „Вантаж", песа на 3 дії Ярослава Галана (премієра).

Великий Міський Театр:

Середа 12-го, г. 7·30 веч. „Намисто Мадонни" опера.

Четвер 13-го, г. 7·30 веч. „Одна одинока", оперетка Штольца (премієра).

Кіна.

„Аполльо": „Буря".
„Лев": „Найзручніший злодій у світі" з Лючіано Альбертіні.
„Оаза": „Чорні силюети".
„Палас": „Тайна старого роду", Смосарська, Мар. Круковський, Юстіян.
„Фемінопіна": „Авантюристка".

З концертової салі.

Виступ хору Котка у Львові.

В понеділок дня 10. п. м. виповнена по береги саля Народнього Дому витала знову ентузіястично виступ Українського Наддніпрянського Хору під управою Дм. Котка. Хор цей тепер дещо змалів і складається тільки з 8 жінок і 14 мужчин, одначе голосово не стратив нічого зі своєї давньої сили. Може тільки деякі голоси дещо перетомлені (тенори) і не мають тої свіжости й молодечости, що передше. Одинокі сопрани (всього 4) на той хор трохи за слабі і повинні дістати хоч одну свіжу сопраністку. Зате прегарні альти й особливо тубальні баси імпонували дальше своєю гарною барвою й непересічною силою. Щодо репертуару хору, то він з малими змінами той самий, всім нам добре відомий. Не зважаючи на те, захоплена публика оплескувала горячо прецизне виконання цілої добірної програми концерту і кожну появу на сцені незрівнаного дирігента хору Дмитра Котка, вимушуючи й надатки. Понеділковий виступ Українського Наддніпрянського Хору у Львові був новим тріюмфом цієї зразкової співацької дружини. **І. Н.**

Нові книжки й журнали.

Світ, ілюстрований двотижневик Львів, листопад 1928, ч. 21—22. Зміст: І. Квасиння: Була це тінь... П. Кархманський: В роковини. В. С. Реймонт: Ave, patria. С. Лисяк: З мойого записника. Г. Донський: Наступ на Сигіт. І. Балюк: З посмертної спадщини. Л. Ганкевич: Заприсяження першого уряду. В. Темницький: Про те, як гасли габсбурські звізди. В. Старосольський: Одна з помилок. І. Камінський: Перед десяти роками. Р. Тагоре: Поезії в прозі, пер. І. Ставничий. Г. Г. Еверс: У підводному судні. М. Рудницький: Чому хто стає письменником. В. Атаманюк: Мовила мені матуся. Кара смерти. Ювилей двох учених. Гара-Кірі. Ювилей артільного батька. Батько-Викрута. 20 ілюстрацій.

Життя і Право", вістник теорії і практики. Право цивільне, карне, адміністраційне, політичне, міжнародне, — судівництво, адміністрація, самоврядування. Економія, кооперація, скарбовість. Ч. 2. Львів, жовтень 1928. Рік І. Редагує колегія: д-р К. Левицький, д-р В. Старосольський, д-р Мар. Глушкевич, д-р Ол. Надрага і д-р Р. Домбчевський. Начальний і відповідальний редактор: д-р Кость Левицький. На зміст цього числа складаються: теоретично-наукові статті, критичні огляди, замітки з ділянки юдикатури, станової організації, бібліографії, з життя наших установ та інші.

Нова Хата, журнал для плекання домашньої культури. Ч. 12. Грудень. Зміст: І. Кравченко: Замісць автобіографії. Олена О.: Спогади. С. Вальницька: Жінка і Бідермайєр. М. Дорошка: Вісімдесятьліття. А. Свєнціцка: Лев Толстой і сучасність. Ріжні вісти. Народне мистецтво. Передсвяточний базар. Ручні роботи. Марія Фуртак: Нова повість Катрі Гриневичевої. Дитяча лож. Модерна лінія і модерне біддя. І знову рік минув... Психольогія в домашньому господарстві.

„Наша Правда", орган КПЗУ. Рік VIII. Ч. 3—8. Львів, березень-серпень 1928. В журналі поміщений маніфест VI. конгресу комінтерну, постанова X. поширеного пленуму ЦК КПЗУ про правильну лінію КПЗУ, стаття про останні вибори до польських законодатних установ у Польщі, стаття Василькова про джерела і причини сучасного розлому КПЗУ, стаття Турянського про відношення т. зв. шумськістів з КПЗУ до дрібнобуржуазних хитань хвильовизму, статті Карпатського про генезу КПЗУ, і промови Турянського і Василькова на IV-ім зїзді КПП. Крім того є там ще статті Сталіна про підсумки пленуму ЦК. ВКП(б). Поза тим є в тому випуску ще й матеріяли і документи, що відносяться до розлому в КПЗУ. Цей випуск має 336 стор. друку. Форм. 8°.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ольга з Кручковських Крайчикова, жена о. Омеляна Крайчика (тепер на еміграції на Підкарпатській Україні), померла по довгій і тяжкій недузі дня 2. грудня 1928 р. в домі родичів свого мужа о. Іллі Крайчика, пароха в Будинині.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

До зльокавтованих службовиків і емеритів у Станиславові. Дня 16. грудня ц. р. в год. 2. попол. в салі „Народнього Дому" українських залізничників при вул. Ледевеля ч. 2. відбудеться віче в справі зльокавтованих службовиків і емеритів. Реферуватимуть: посол д-р С. Біляк і сенатор О. Черкавський. Проситься о численну участь!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.